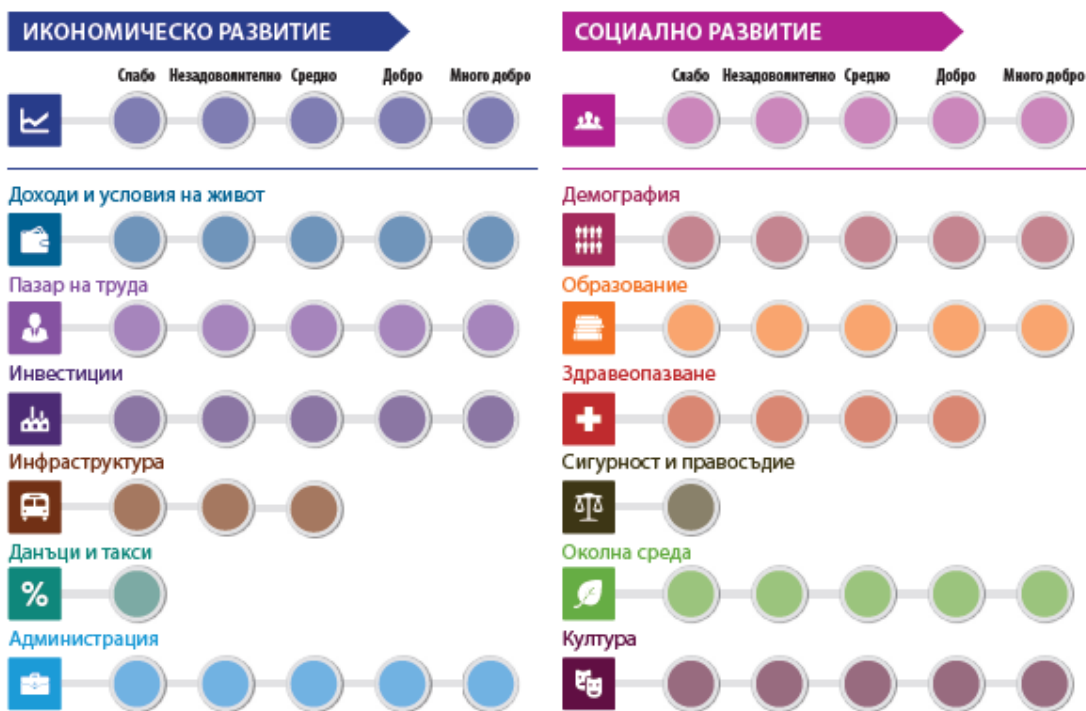

ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА)

Столицата е областта с най-високи доходи и стандарт на живот в страната, а бедността е силно ограничена. Въпреки относително високата база, икономическата активност на пазара на труда в столицата продължава да нараства. Това нарастване е съпроводено от ръст на заетостта и намаление на безработицата. Относителният обем на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи е двойно по-висок от средния за страната. Чуждите инвестиции пък са тройно по-високи. В столицата няма пътища от републиканската пътна мрежа, но територията ѝ граничи непосредствено с няколко автомагистрала. Достъпът и използването на интернет в столицата продължават да се повишават и през 2017 г. и остават значително над средните за страната нива. Като икономически най-развитата област в страната, столицата поддържа и сравнително високи нива на местните данъци и такси. Столицата остава и сред областите с най-висока оценка на прозрачността на органите на местното самоуправление.

Столицата е областта с най-благоприятна демографска картина в страната. По отношение на образованието само област Смолян успява да изпревари столицата. Второгодниците и отпадналите от основното и средното образование остават на относително ниско ниво и показват тенденция към намаление. Учениците на София (столица) показва и най-добри резултати на зрелостните изпити. Столицата е областта с най-много лекари специалисти на човек от населението. Софийският съд е най-натовареният в страната и това е свързано и със сравнително бавното правораздаване в столицата. София (столица) е и областта с най-голям относителен брой на регистрираните престъпления и съответно най-малка разкриваемост. Почти изцяло градското население на област София (столица) обяснява като цяло пълната свързаност на населението с обществена канализация. Столицата е втората област с най-голяма замърсяване на атмосферата с въглероден диоксид. Столицата е областта с най-интензивен културен живот в страната.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Столицата е областта с най-високи доходи и стандарт в страната. През 2016 г. брутният вътрешен продукт продължава да нарастват и достига 28 465 лв. на човек от населението при 13 206 лв. на човек в страната. Заплатите и доходите на домакинствата също нарастват и остават най-високите в страната. През 2016 г. средната брутна годишна работна заплата достига 15 658 лв. при 11 379 лв. средна заплата в страната при един и същи ръст от 8% спрямо нивата от предходната година. Бедността в областта е силно ограничена и през 2017 година. Делът на населението, живеещо с материални лишения е 20% (при 30% в страната), а делът на живеещи под националната линия на бедност са 10% (при 23% в страната).

Въпреки относително високата база, икономическата активност в столицата продължава да нараства и през 2017 г. достига 77% (при 71% в страната). Това нарастване е съпроводено от ръст на заетостта и намаление на безработицата. Коефициентът на заетост достига рекордните за столицата и за страната като цяло 74,6%, а коефициентът на безработица се свива до 2,8%, съвсем близо до предкризисните нива от 2,5%. Образователната структура на работната сила в столицата продължава да се подобрява през последните години. Сред населението на 25-64 години висшистите са 51% (при 28% в страната), а тези с основно и по-ниско образование – 3% (при 17% в страната). Влошената демографска картина в страната и в столицата в частност се отразява и на местния пазар на труда.

През 2016 г. броят на предприятията в столицата продължава да нараства стабилно за пета поредна година и достига 88 на хиляда души от населението при 57 на хиляда души в страната. Същевременно разходите за придобиване на дълготрайни материални активи намаляват спрямо 2015 г. в унисон с общата тенденция в страната, но относителният им обем остава двойно по-висок от средния за страната. Чуждите инвестиции пък са тройно по-високи – 9 226 евро на човек при 3 310 евро на човек в страната към края на 2016 година. Столицата е и областта със значително повече усвоени средства спрямо средните за страната, гонена единствено от област Габрово. Към 30 юни 2018 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в София (столица) достига 2 726 лв. на човек (при 1 543 лв. на човек в страната).

В столицата няма пътища от републиканската пътна мрежа, но територията ѝ граничи непосредствено с няколко автомагистрала. Софийската ж.п. гара пък е основен железопътен възел в страната и гъстотата на ж.п. мрежата в столица значително изпреварва средната – 12,8 км на 100 кв. км територия при 3,6 км на 100 кв. км в страната. Достъпът и използването на интернет в столицата продължават да се повишават и през 2017 г. и остават значително над средните за страната нива. 76% от домакинствата имат достъп до интернет (при 67% в страната), а 78% от лицата на 16-74 г. са използвали интернет през последните 12 месеца (при 66% за страната).

Като икономически най-развитата област в страната, столицата поддържа и сравнително високи нива на местните данъци и такси. Въпреки това в столицата не е променен нито един от разглежданите местни налози поне от шест години, докато в страната се наблюдават многобройни повишения през последните години. През 2018 г. София (столица) поддържа по-ниско ниво от средното за страната при на данъка върху недвижимите имоти на юридическите лица и прехвърлянето на собственост. Значително по-високи от средните пък са данъците върху таксиметровия превоз и търговията.

Самооценките на администрацията за развитието на електронното правителство и предоставянето на услуги на „едно гише“ се повишават през 2018 г. и са най-високи в страната. Столицата остава и сред областите с най-висока оценка на прозрачността на органите на местното самоуправление. Най-високо е и покритието на кадастралната карта, което обхваща почти цялата територия на областта (98%) при покритие на 1/3 от територията на страната.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Столицата е областта с най-благоприятна демографска картина в страната. Коефициентът на естествен прираст е най-висок, въпреки че стойността му е отрицателна. През 2017 г. той дори нараства за втора поредна година достигайки $-1,3\%$ при $-6,5\%$ в страната. Столицата е и една от шестте области в страната, които има положителен механичен прираст – $2,7\%$ при $-0,8\%$ в страната. Привличането на хора в трудоспособна възраст и сравнително високата раждаемост се отразяват и на стойностите на коефициентите на възрастова зависимост в столицата. През 2017 г. съотношението на населението на 65 и повече години към това на 0-14 г. е второто най-благоприятно в страната (след това в област Сливен), а това на населението на над 65 години към 15-64-годишните – най-благоприятното. Последното показва именно съсредоточаването на хората в трудоспособна възраст в столицата. Почти цялото население на София (столица) е градско, а гъстотата му е три пъти по-висока от средната за страната.

По отношение на образованието само област Смолян успява да изпревари столицата. Второгодниците и отпадналите от основното и средното образование остават на относително ниско ниво и показват тенденция към намаление. Учениците на София (столица) показват и най-добри резултати на зрелостните изпити. На матурата по български език и литература през 2018 г. средния успех в столицата е 4,45 (при 4,24 в страната), а делът на слабите оценки намалява до 1,5% (при 5,9% в страната). След повишаването на относителният брой на учителите в основното и средното образование София (столица) изостава от средните нива. В София са съсредоточени и най-голям брой от студентите, въпреки че спрямо населението броят им отстъпва на област Велико Търново и през 2017 година.

Столицата е областта с най-много лекари специалисти на човек от населението и през 2017 година. Легловата база нараства през годините и през 2017 г. отново изпреварва средната за страната. Достъпът до специалисти и здравни грижи обяснява сравнително високия относителен брой на преминалите за лечение болни през местните многопрофилни болници.

Софийският съд е най-натовареният в страната и това е свързано и със сравнително бавното правораздаване в столицата. Един столичен наказателен съдия разглежда средно по 15 дела месечно (при 10 дела на месец на съдия в страната), приключилите в тримесечен срок дела са 83% (при 91% в страната), а висящите – 13% (при 9% в страната). София (столица) е и областта с най-голям относителен брой на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността (17 на хиляда души при 13 на хиляда души в страната) и съответно най-малка разкриваемост (30% при 45% в страната) през 2017 година.

Почти изцяло градското население на област София (столица) обяснява като цяло пълната свързаност на населението с обществена канализация. Цялата мрежа пък е свързана и с пречиствателни станции за отпадъчни води. Столицата е втората област (след област Стара Загора) с най-голяма замърсяване на атмосферата с въглероден диоксид. През 2016 г. вредните емисии остават 1 074 тона на кв. км при 281 тона на кв. км в страната. Относителният обем на образуваните битови отпадъци на човек от населението остава по-нисък от средния за страната.

Столицата е областта с най-интензивен културен живот в страната и през 2017 година. Посещенията на кината са 2 101 на хиляда души при 778 на хиляда души в страната. Театрите привличат 584 посещения на хиляда души (при 314 на хиляда души в страната), а музеите – 785 посещения на хиляда души (при 722 на хиляда души в страната). След библиотеките в област Велико Търново столицата е областта с най-голям относителен брой на посещенията на библиотеките – 1 194 на хиляда души (при 604 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област София (столица)

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	24 642	24 890	26 690	28 465	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	7 441	6 890	7 061	7 349	7 603
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	12 851	13 542	14 531	15 658	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	7,3	7,4	8,0	9,9	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	73,5	74,0	75,0	75,4	76,7
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	67,5	69,2	71,7	72,5	74,6
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	8,2	6,3	4,3	3,9	2,8
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	45,8	48,6	49,6	51,4	50,8
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	81	83	85	88	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	5 468	6 234	6 052	5 565	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	9 245	8 891	9 164	9 226	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	70,9	69,3	75,3	69,4	75,6
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Покритие на кадастъра (%)	95,8	95,8	96,3	97,9	97,9

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-1,5	-1,2	-1,7	-1,5	-1,3
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	7,1	6,5	4,2	4,4	2,7
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,55	4,60	4,63	4,58	4,61
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	2,2	1,9	1,8	2,1	2,0
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	76,0	74,8	74,5	75,4	90,1
Дял на здравноосигурените лица (%)	85,2	85,9	87,1	86,2	86,3
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	223,6	152,5	253,1	257,5	281,3
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	20,5	20,2	18,6	16,6	16,8
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	32,9	33,1	30,4	32,2	29,9
Дял на висящите наказателни дела (%)	10,6	14,4	15,4	13,0	13,1
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	96,1	96,1	96,1	96,2	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	1 073,5	1 073,5	1 073,5	1073,5	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	2 000	2 061	2 126	2 161	2 101
Посещения в театрите на 1000 души от населението	641	649	547	603	584